

Šilumos energijos tiekimo rinkos santykiai daugiabučiuose namuose

Žilvinas Šilėnas, LLRI, 2007

Ekonominiai veiksniai

- Būstas – gyventojų nuosavybė
- Bendrojo naudojimo patalpos, inžineriniai įrengimai, infrastruktūra – bendrasavininkų nuosavybė
- Šilumos energija – prekė
- Šilumos tiekėjas – prekės pardevėjas
- Daugiabučio namo gyventojai – šilumos pirkėjai

Ekonominiai veiksniai

- Išlaidos už būsto šildymą – būsto savininkų atsakomybė
- Išlaidos už bendrų patalpų šildymą – bendrasavininkų atsakomybė

Ekonominiai veiksniai

- Šilumos energijos tiekimas iki namo – šilumos tiekėjų atsakomybė
- Šilumos paskirstymas namo viduje – bendrasavininkų atsakomybė
  - Tačiau abi pusės gali susitarti kitaip

Ekonominė logika

- Jei prekės paslaugos kaina pakyla, jos paklausa (ir vartojimas) mažėja
  - Efektas priklauso nuo paklausos kainos elastiškumo

Ekonominė logika

- Veiksniai apsprendžiantys šilumos paklausos elastiškumą (nuo kainos)
  - Pakaitalai (teigiamai)
  - Išlaidų dydis (neigiamai)
  - Laiko horizontas (teigiamai)
  - centralizuoto šildymo apie (-0,2; -0,6)

Ekonominė logika

- Pakaitalai centriniam šildymui
  - Reikalauja pradinių investicijų;
  - Stabdomi reguliavimo;
  - Negarantuoja ilgalaikės pigesnės alternatyvos;

Ekonominė logika

- Išlaidų dydis
  - ženklus, nors efektas kiekvienu atveju priklauso nuo namų ūkio pajamų

Ekonominė logika

- Tyrimai rodo, kad paklausos kainos elastiškumas yra apie $(-0,2)$, tai reiškia, kad, pvz., šilumos kainoms, pakilus 10% vartojimas sumažės 2%

Ekonominė realybė

- Individualūs vartotojai daugiabučiuose namuose retai kada gali patys reguliuoti suvartojamos šilumos kiekį
  - Investicijos, patikima apskaita
- Viso daugiabučio namo šilumos vartojimas galimas, tačiau susiduriama su kolektyvinio sprendimo problema

Ekonominė realybė

- Daliai vartotojų daugiabučiuose išlaidas už šilumą apmoka socialinės paramos mechanizmas
- Bendrasavininkai nesutaria, kaip valdyti bendrą turtą
- Šilumos pardavėjams ir pirkėjams susitarti trukdo teisių/pareigų ir nuosavybės ribų nenuoseklumas

Rinkos sprendimo schema

